

בש"פ 1952/14 - חנן אלימלך, ירמיהו אלימלך נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1952/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

העוררים: 1. חנן אלימלך
2. ירמיהו אלימלך

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 24.2.2014 במ"ת 38373-09-12 שניתנה על ידי השופט ת' כתילי

תאריך הישיבה: כ"א באדר ב התשע"ד (23.3.2014)

בשם העוררים: עו"ד בנימין נהרי

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט ת' כתילי) מיום 24.2.2014 במ"ת 38373-09-12, במסגרתה נדחתה בקשת העוררים לשינוי כתובת חלופת המעצר והתרת חזרתם לביתם במושב שאר ישוב.

תמצית העובדות על פי כתב האישום

1. כנגד העוררים, חנן וירמי אלימלך (להלן: חנן וירמי), הוגש ביום 19.9.2012 כתב אישום לבית המשפט המחוזי בנצרת, המייחס לשניהם עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, בהתאם לסעיפים 333 + 335(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). כמו כן, כתב האישום מייחס לחנן עבירה של אימים, בהתאם לסעיף 192 לחוק העונשין.

2. על פי האמור בכתב האישום, העוררים (אב ובנו) והמתלוננים, יעקב ואילון שמעוני (גם הם אב ובנו, להלן: יעקב ואילון), מתגוררים בשכנות בישוב שאר ישוב. בין העוררים לבין המתלוננים קיים סכסוך ישן, אשר בגינו הוגשו תלונות הדדיות למשטרה. בתאריך 13.9.2012, בסמוך לשעה 18:00, הגיעו העוררים אל השביל המוביל לביתם של המתלוננים בישוב, בעת שאמור היה להתקיים במקום אירוע חתונה. אילון הבחין בחנן ואמר לו כי הוא מגזים בהתנהגות בכך שהוא שוהה בשטחם ללא היתר. לאחר שאילון חלף על פני חנן, הגיח חנן מאחוריו, כשהוא אוחז בידו בלום ברזל באורך 93 ס"מ ובקוטר 2 צול, צעק לעבר אילון ואיים עליו באומרו "אני ארצח אותך, אני אהרוג אותך", ואז היכה את אילון בראשו באמצעות לום הברזל, וכן היכה אותו במכת אגרופ בפניו. כתוצאה מכך אילון נפל לרצפה והחל לדמם מראשו. בשלב זה הגיע ירמי למקום.

יעקב, ששהה באותה עת בביתו, יצא החוצה למשמע הצעקות והבחין בחנן ובבנו, אילון, שצעק לעברו כי חנן הגיע למקום בכדי להרוס את החתונה. יעקב פנה אל חנן וביקש ממנו לצאת מהשטח הפרטי שלו. בעודו מדבר, התקרב אליו חנן וללא כל התגרות מצידו היכה אותו באגרופים בחזה ודחף אותו. ירמי הצטרף לחנן וביחד הם תקפו את יעקב במכות אגרופ בפניו ובחזהו. יעקב צעק לאילון שיזעיק משטרה, ולמשמע דברים אלו עזבו העוררים את יעקב ופנו אל אילון והחלו להכותו במכות אגרופ, כשחנן מחזיק בידו את לום הברזל. בשלב מסוים העביר חנן את לום הברזל לידי של ירמי, והשניים המשיכו להכות את אילון. בשלב מסוים ניסה יעקב להדוף את השניים, וכתוצאה מכך השליך לעברו ירמי מאוורר אשר פגע במרכז גופו והוא נפל אל הרצפה. בשלב זה התקרב חנן אל יעקב, כאשר הוא מניף את לום הברזל בשתי ידיו ומאיים עליו באומרו "זה הסוף שלך, והבן שלך יקרא עליך קדיש". בשלב זה היכה חנן באמצעות לום הברזל ברגלו הימנית של יעקב מספר פעמים וכתוצאה מכך נשברה רגלו. באותו הזמן המשיך ירמי להכות את אילון, ואז חנן הצטרף אליו ושניהם היכו את אילון בכל חלקי גופו. לאחר כל זאת, נמלטו העוררים מהמקום בעודם מותירים את המתלוננים מוכים, חבולים ומדממים.

כתוצאה ממעשי העוררים נגרם ליעקב שבר מרוסק ברגלו הימנית ושפשופים בברך שמאל, והוא נאלץ לעבור ניתוח ושחזור סגור של השבר. כתוצאה ממעשי העוררים נגרם לאילון פצע בגודל 4 ס"מ בקרקפת והוא נזקק לתפרים.

תמצית הליכי המעצר

3. ביום 28.10.2012 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של העוררים. עם זאת, בית המשפט קבע כי מידת המסוכנות הנשקפת מהעוררים אינה גבוהה וכי היא מוגבלת ליחסיהם עם המתלוננים, ומשכך כי ניתן לאיין את המסוכנות על ידי שחרורם לחלופה הולמת. כפועל יוצא הורה בית המשפט על שחרורם של העוררים לחלופת מעצר בתנאים מגבילים, מחוץ למקום מגוריהם בישוב שאר ישוב. מאוחר יותר, בהחלטה מיום 14.4.2013, הקל בית המשפט המחוזי בהדרגה בתנאי חלופת המעצר של העוררים, כך שהותרה יציאתו של ירמי לעבודה, וכן אושר שינוי מקום מעצרו לכפר יובל. לאחר מכן, בהחלטה מיום 26.6.2013, הותרו תנאים דומים לחנן. בדיון שהתקיים ביום 3.9.2013 הצהירו באי-כוח הצדדים על הסכמתם כי במהלך חגי תשרי ישהו העוררים בישוב שאר

ישוב, וכן כי תותר יציאתם לבית הכנסת בכפוף לכך שהמתלוננים לא ימצאו בו. בהמשך, בהחלטה מיום 20.10.2013, בהסכמת הצדדים, בוטלו התנאים המגבילים שהושתו על העוררים, תוך קביעה כי כניסתם לישוב שאר ישוב תיאסר עד החלטה אחרת. בנוסף, נאסר על העוררים ליצור קשר עם המתלוננים.

4. ביום 13.10.2013 הגיש חנן בקשה להתיר חזרתו לביתו בשאר ישוב, כאשר לדבריו במשך שנה וחודשיים הוא מקפיד לעמוד בכל התנאים המגבילים שהוצבו לו. בנוסף נטען כי עקב הגשת כתב האישום נגדו הוא הושעה מעבודתו כנהג אוטובוס במועצה האזורית מבואות חרמון, דבר אשר הוביל להרעת מצבו הכלכלי כך שהוא אינו יכול להמשיך ולשלם שכר דירה לצורך שהייתו מחוץ לשאר ישוב. בדיון לפני בית המשפט המחוזי הורחבה הבקשה גם לעניינו של ירמי. המאשימה התנגדה לבקשה וטענה כי חנן הפר את תנאי המעצר במהלך שהותו בשאר ישוב במהלך חגי תשרי.

5. בית המשפט המחוזי הורה, בהחלטה מיום 16.1.2014, על עריכת תסקיר שירות מבחן בטרם קבלת החלטה בבקשה האמורה לעיל. תסקיר שירות המבחן התבסס בין היתר על שיחות שקיימה קצינת המבחן עם המתלוננים, אשר אישרו כי במהלך כל התקופה הרלוונטית העוררים לא יצרו עימם קשר באופן ישיר. המתלוננים ציינו כי במהלך חגי תשרי ראו אחד מהשניים "מסתובב", לדבריהם, ולכן הגישו תלונה במשטרה. עוד סיפרו המתלוננים על מתח שעודנו קיים בין המשפחות, על קבלת מסרים מאימיים באמצעות גורמים אחרים, ועל הטרדות שהם חווים, לדבריהם, על דרך פניות של גורמי חוק לבדיקת תקינות "המקום שלהם", כשלטענתם הדבר נעשה עקב פניית בני משפחת העוררים לרשויות. המתלוננים ציינו כי הם מרגישים מאוימים מצד העוררים, ובמיוחד מצד חנן אותו הם חווים כאדם אלים שאינו מכבד צווי בית משפט. שירות המבחן ציין ביחס לחנן, כי במהלך התקופה הממושכת מאז מעצרו הוא עמד במגבלות המוטלות עליו ונהג באיפוק. עם זאת, צוין כי בשים לב לשלב המתקדם שבו מצוי ההליך העיקרי, וכן לאור פתיחת עונת התיירות, המהווה את הבסיס למחלוקת בין הצדדים, קיים חשש להסלמה במתיחות בין הצדדים ולעליית הסיכון להישנות אירועי תוקפנות, גם במפגש מקרי. לפיכך, בשים לב לתחושותיהם של המתלוננים וחרף עמידתו של חנן במגבלות והתרשמותו של שירות המבחן מיכולתו לווסת את רגשותיו, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על חזרתו לשאר ישוב. שירות המבחן ציין כי התרשמותו ביחס לירמי דומה להתרשמותו ביחס לחנן. לגבי ירמי צוין גם כי ההתנהגות המיוחסת לו בכתב האישום אינה מאפיינת אותו, אולם בשל יחסי הנאמנות שלו למשפחתו קיים ספק באשר ליכולתו להימצא לאורך בזמן במרחק מהמתלוננים.

6. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 16.2.2014 הכחיש בא-כוח העוררים כי נעשתה הפרה כלשהי מצד מי מהם במהלך התקופה בה הותרה שהייתם בשאר ישוב. בנוסף הדגיש בא-כוח העוררים את הפגיעה הכלכלית שנגרמה לעוררים בשל הצורך להחזיק מקום מגורים נוסף. בנוסף נטען כי הסתיימה העדתם של המתלוננים בהליך העיקרי.

החלטת בית המשפט המחוזי

7. בית המשפט המחוזי קבע כי למקרא העדויות שנגבו עד כה בתיק העיקרי עולה שמדובר בסכסוך ממושך ועתיק יומין בין חנן לבין יעקב, אשר נסב תחילה על תחרות עסקית והתפתח ברבות השנים לאיבה של ממש. נקבע כי אין ספק כי במישור היחסיים שבין העוררים למתלוננים קיימת מידה לא מבוטלת של מסוכנות העלולה להתמש כל אימת שהצדדים ייפגשו ללא פיקוח. בית המשפט קבע כי על אף שלא התרשם שהעוררים הפרו את תנאי מעצרו, כפי שטענה המאשימה מבלי להציג ראיה כלשהי לכך, הרי שלעת הזו, כל עוד לא הסתיים ההליך המשפטי, אין לאפשר

חזרתם לשאר ישוב. בית המשפט ציין כי הוא נתן דעתו לטענה בדבר קשיים כלכליים שחווים העוררים עקב הרחקתם מבתם, אולם אין בנימוק זה כדי להוות משקל נגד למידת המסוכנות הנובעת מהם למתלוננים. עוד צוין, באשר לירמי, כי מידת המסוכנות הנשקפת ממנו למתלוננים הינה פחותה, וזאת לאור התרשמותה של קצינת המבחן שתוארה לעיל, אולם צוין כי גם לגביו נקבע בתסקיר המבחן שקיים סיכון ל"התלקחות" במקרה של מפגש בינו לבין המתלוננים. לפיכך קבע בית המשפט המחוזי כי בהיעדר אפשרות אפקטיבית למנוע מפגשים אקראיים בין המבקשים למתלוננים בתחומי שאר ישוב, ובשל הסיכון הלא מבוטל מהתפתחותן של תקריות אלימות כל אימת שיתרחש מפגש כזה, יש לדחות את בקשת העוררים לאפשר חזרתם לשאר ישוב.

תמצית טענות הצדדים לפני

8. העוררים טוענים - באמצעות בא-כוחם, עו"ד בנימין נהרי - כי בית המשפט המחוזי שגה בקובעו, מחד, כי תסקיר שירות המבחן בעניינם הינו חיובי וכי במהלך התקופה הארוכה בה הם מצויים במעצר בית בתנאים מגבילים לא הפרו את התנאים המגבילים, ומאידך, כי לא פחתה מידת המסוכנות שנשקפת מהם כלפי המתלוננים. נטען כי העוררים הוכיחו, בחלוף למעלה משנה של שהייה במעצר בית בתנאים מגבילים, כי הם ראויים לזכות באמונו של בית המשפט וכי לא נשקפת מהם מסוכנות כלפי המתלוננים המחייבת הרחקתם ממקום מגוריהם בשאר ישוב. עוד נטען כי התיק העיקרי נמצא בשלב מתקדם, כאשר פרשת ההגנה הסתיימה וכל העדים העידו, ועל כן אין שום חשש לשיבוש הליכים. לבסוף נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי אין בטענתם בדבר קשיים כלכליים כדי לשנות את האיזון בין השיקולים השונים הרלוונטיים בנסיבות העניין.

9. המשיבה טוענת - באמצעות בא-כוחה, עו"ד אייל כהן - כי אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי. בפתח דבריו טען בא-כוח המשיבה כי בית המשפט המחוזי נקלע לכדי טעות בקובעו כי העוררים לא הפרו את תנאי המעצר. נטען כי מהודעתו של חנן במסגרת מיום 3.10.2013 (שנגבתה בעקבות תלונות שהגישו המתלוננים ובני משפחותיהם על כך שראו את חנן "מסתובב" ברחבי שאר ישוב כשהוא אינו מלווה במפקח) כי הוא מודה שיצא מביתו ללא פיקוח של מי ממפקחיו כיוון שכך הבין את החלטת בית המשפט לאפשר לו לשהות בשאר ישוב במהלך חגי תשרי. נטען כי המשיבה הוכיחה שחנן הפר את תנאי המעצר עת שהה בשאר ישוב בחגי תשרי, ומשכך אין מקום לאפשר לו לשוב לישוב באופן קבוע. מעבר לאמור לעיל, נטען כי יש ליתן משקל משמעותי לעובדה ששירות המבחן נמנע מלהמליץ על חזרת העוררים לישוב, לנוכח חששם של המתלוננים מהעוררים ולנוכח האיבה ששוררת בין הצדדים. לפיכך נטען כי צדק בית המשפט המחוזי בקובעו שאין מקום לשנות את תנאי המעצר.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בהחלטת בית המשפט המחוזי ושקלתי את טענות הצדדים - הן אלו שבכתב והן אלו שנשמעו בדיון שנערך לפני היום - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

11. המעשים המיוחסים לעוררים בכתב האישום הינם מעשי אלימות חמורים ביותר שכוונו כנגד המתלוננים על רקע איבה ומתיחות ארוכות שנים בין הצדדים. אין חולק כי מעשים אלו מלמדים על המסוכנות הנשקפת לכאורה מהעוררים כלפי המתלוננים, ומשכך סבורני כי בצדק הורחקו מלכתחילה העוררים מהישוב שאר ישוב במסגרת חלופת המעצר. השאלה היחידה שעומדת כעת על הפרק הינה האם חלוף הזמן כשלעצמו מפחית ממסוכנות זו ומאפשר

להיעתר לבקשת העוררים לשוב לביתם בשאר ישוב. כאמור, שירות המבחן נמנע מלהמליץ על שחרור לחלופת המעצר המוצעת, בציינו כי גם בעת הזאת, בחלוף למעלה משנה, נותרה המתיחות בין הצדדים בעינה, וכי קיים חשש להסלמה ולתוקפנות גם במפגש מקרי ביניהם. בית המשפט המחוזי קבע - על יסוד תסקיר שירות המבחן ועל יסוד העדויות שנשמעו בהליך העיקרי - כי קיימת מידה לא מבוטלת של מסוכנות שעלולה להתממש כל אימת שהצדדים יפגשו ללא פיקוח, וכי בהיעדר אפשרות אפקטיבית למנוע מפגש אקראי בין העוררים למתלוננים ככל שהעוררים יחזרו להתגורר בישוב, הרי שיש לדחות את בקשת העוררים.

מסקנתו של בית המשפט המחוזי מקובלת גם עלי בנסיבות העניין, ולא מצאתי כי העוררים מתמודדים עם הקושי האמור בדרך כלשהי. אכן, לא נעלמה מעיני העובדה כי העוררים שוהים למעלה משנה במעצר בית בתנאים מגבילים וכי ככלל לא נצפו הפרות כלשהן מצידם (ולצורך הדיון מוכן אני להניח כי "הסיבוב" שערך חנן בישוב כשהוא אינו מלווה במפקח, בניגוד לתנאי המעצר, מקורו בטעות בהבנתו את תנאי מעצרו). עם זאת, אין דינה של חלופת מעצר מחוץ לתחומי הישוב כדינה של חלופת מעצר בתחומי הישוב. ודוק, אם ישהו העוררים בתחומי הישוב, אזי תעלה באופן משמעותי ההסתברות להתרחשות מפגש אקראי בין הצדדים בתחומי הישוב, וכתוצאה מכך יהפוך החשש מפני הסלמת המתיחות ומפני אירוע תוקפנות נוסף מחשש כללי לחשש קונקרטי ביותר. די בכך כדי לדחות את הערר.

לבסוף אעיר כי איני מקל ראש בקשיים הכלכליים שחווים העוררים כתוצאה מהרחקתם מביתם לפרק זמן לא מבוטל. עם זאת, לנוכח המסוכנות הנשקפת מהעוררים ככל שייתקלו במתלוננים בישוב, איני רואה כיצד ניתן להפוך את השיקול הכלכלי לשיקול העיקרי בנסיבות העניין, וממילא סבורני כי קשיים מסוג זה אינם ייחודיים לעוררים כאן, וניתן לומר כי מדובר בקשיים שנובעים באופן אינהרנטי משהייה ארוכה בחלופת מעצר.

12. סוף דבר; הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"א באדר ב' התשע"ד (23.3.2014).

שׁוֹפֵט